

๑.๓๙ รัง

ชื่อท้องถิ่น	รัง
ชื่ออื่นๆ	เปา เปาดอกแดง (ภาคเหนือ) อัง (ภาคอีสาน) ลักป้าว (เชียงใหม่) เรียง เรียงพนม (สุรินทร์)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Shorea siamensis</i> Miq.
ชื่อพ้อง	<i>Pentacme siamensis</i> (Miq.) Kurz., <i>Shorea assamica</i>
ชื่อวงศ์	DIPTEROCARPACEAE
ชื่อสามัญ	Siamese sal

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๓๙

จำนวนที่พบ ๔ ต้น

สถานภาพ (IUCN) ใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened: NT)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นผลัดใบ ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๒๕ เมตร กิ่งก้านคดงอ เปลือกสีเทาหรือน้ำตาลอมเทา แข็ง และหนามาก แตกเป็นร่องลึกตามยาวของลำต้นคล้ายรอยไถ เปลือกด้านในสีแดงออกน้ำตาล น้ำยางสีเหลืองอ่อนถึงสีน้ำตาล ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่กว้างถึงรูปขอบขนาน กว้าง ๑๐-๑๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๐-๑๘ เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมหรือมน โคนรูปหัวใจขอบเรียบ ขอบเป็นคลื่นขึ้นลง ใบอ่อนแตกใหม่สีน้ำตาลแดง แผ่นใบเรียบ แผ่นใบบางคล้ายกระดาษถึงหนาคลายแผ่นหนัง เกลี้ยง แผ่นใบด้านล่างมีขนประปราย เส้นแขนงใบข้างละ ๑๐-๑๖ เส้น ชัดเจนทางด้านล่าง ก้านใบ ยาว ๒.๕-๓.๕ มิลลิเมตร เกลี้ยง หูใบรูปไข่แกมรูปเคียว กว้างประมาณ ๗ มิลลิเมตร ยาว ๑.๕-๑.๘ เซนติเมตร ร่วงง่าย **ช่อดอก**แบบช่อแยกแขนง ยาวได้ถึง ๑๕ เซนติเมตร ออกที่ซอกใบเหนือรอยแผลใบหรือออกที่ปลายกิ่ง **ดอก**มักออกก่อนแตกใบอ่อน ดอกตูมรูปไข่ หรือรูปรีขนาดใหญ่ กว้างประมาณ ๕ มิลลิเมตร ยาวประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร ดอกย่อยสีเหลือง กลิ่นหอมอ่อนๆ กลุ่มละ ๕-๒๐ ดอก มี ๕ กลีบ รูปไข่ ปลายบิดเป็นเกลียวคล้ายกังหัน ปลายกลีบโค้งไปด้านหลัง ฐานกลีบเชื่อมกัน กลิ่นหอม ดอกหลุดร่วงง่าย กลีบเลี้ยงรูปไข่แกมรูปใบหอกกว้าง มี ๕ กลีบ กว้างประมาณ ๓ มิลลิเมตร ยาวประมาณ ๔-๖ มิลลิเมตร โคนเชื่อมติดกัน ปลายเรียวแหลม ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอกรูปไข่ หรือรีกว้าง กว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร ปลายแหลม ผิวด้านนอกเกลี้ยง หรือมีขนประปราย ก้านดอกย่อยยาวประมาณ ๗ มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง ดอกสมบูรณ์เพศ เกสรเพศผู้ ๑๕ อัน ชั้นนอก ๑๐ อัน ชั้นใน ๕ อัน ก้านชูอับเรณูรูปแถบ กว้าง อับเรณูรูปแถบ ปลายมีรยางค์แหลม รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่เกลี้ยง มี ๓ ช่อง แต่ละช่อง มีอวุล ๒ เม็ด ก้านเกสรเพศเมีย รูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมีย เป็น ๓ พู **ผล**แบบผลผนังชั้นในแข็ง รูปไข่ กว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร ยาว ๑.๕-๒ เซนติเมตร มีปีกที่พัฒนามาจากกลีบเลี้ยง ๕ ปีก รูปช้อน มีเส้นตามยาวชัดเจน ปีกยาว ๓ ปีก ปลายป้านรูปใบพาย กว้าง ๔-๙ เซนติเมตร ยาวได้ถึง ๑๒ เซนติเมตร ปีกสั้น ๒ ปีก กว้างประมาณ ๕ มิลลิเมตร ยาวประมาณ ๖.๕ เซนติเมตร มีเส้นตามยาวของปีกตั้งแต่ ๗ เส้นขึ้นไป เมล็ด ๑ เมล็ด พบ ตามป่าเต็งรัง ป่าเต็งรังผสมก้อ และสน เขาคินปูน ตั้งแต่ใกล้ระดับน้ำทะเล จนถึงที่สูง ประมาณ ๑,๓๐๐ เมตร ออกดอกและเป็นผลระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน ออกดอกหลังใบร่วงแล้ว พร้อมแตกใบใหม่

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

• สรรพคุณ

๑. ตำรายาพื้นบ้านอีสาน เปลือก ใช้แก้โรคท้องร่วง ใบ ตำพอก รักษาแผลพุพอง ชันยาง ใช้ผสมน้ำมันทาไม้ ยาแนวเรือ และภาชนะที่ทำจากไม้ไผ่ เนื้อไม้ นำไปใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการรับน้ำหนักมาก ๆ เช่น คาน พื้น เสา ไม้หมอนรถไฟ สะพาน เรือ และเครื่องมือกลกรรมต่าง ๆ

๒. ชาวไทยใหญ่ทางภาคเหนือของไทย ใช้ ใบ ต้มน้ำอาบ แก้อาการวิงเวียนศีรษะ

- การใช้ประโยชน์อื่นๆ

ชันยาง ใช้ผสมน้ำมันทาไม้ ยาแนวเรือ และภาชนะที่ทำจากไม้ไฟ **เนื้อไม้** นำไปใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการรับน้ำหนักมาก ๆ เช่น คาน พื้น เสา ไม้หมอนรถไฟ สะพาน เรือ และเครื่องมือกลกรรมต่าง ๆ

ภาพที่ ๓๙ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ รัง

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ผล

แหล่งอ้างอิง : ฐานข้อมูลสมุนไพรไทยเขตอีสานใต้ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (๒๕๖๙). “รัง”.
<https://phar.ubu.ac.th/herb-DetailPhargarden/๒๗๗>